

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Secunda gladij ancipitis de generali iudicio interpretatio. Sectio XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

D. Augustin.
Richa. Vict.

in quo Dei verbum continetur, vt interpretatur D. Augustinus lib. 20. de Ciuitate Dei cap. 21. Secundò ex Richard. de S. Vict. quia in testamento veteri vitia carnalia, in nouo autem etiam spiritualia amputauit. Tertio. Quia foris in nobis luxuriam amputat carnis & intus malitiam refecat cordis. Quarta, quia in his, qui continentur quæ præcipit, corpus & animam punit. Quinta, quia bonos à malis, malosque à bonis discernit, & singulis tribuit, quod merentur. Sextò & postremò, ex Hugone Cardinale. Quia modo scindit bonos, qui se hinc puniunt iudicij timore, ne postea æterno supplicio puniantur: & in futuro scindet malos, cruciatibus sempiternis.

Hugo card.

Secunda gladij ancipitis de generali iudicio interpretatio.

SECTIO XV.

SECUNDA expositio est Ruperti, per hunc gladium intelligentis extremum i. & generale iudicium iuxta illud Deuteron. 32. *Si acuro vt fulgur gladium meum,* & *arripueris iudicium manu meo.* Quo loco posterior pars priorem explicauit, vt Dei gladium iudicium eius esse intelligeremus. Hic igitur iudicij gladius vtraque parte acutus, tunc de eo ore eius exhibitus, hoc est vtraque partem, dexteram scilicet, & sinistram pro cuiusque meritis efficaciter diiudicabit, atque discernet: exitus gladij ad dexteram hic erit. *Venite benedicti Patris mei:* hoc namque dicto gladius eius ita carnes deuorabit, vt iam non sit caro & sanguis, sed sint omnes carnis corruptione exuti, induti que incorruptionem, & immortalitatem, mirò que modo permanente natura, in alteram gloriam permutati: Exitus eiusdem gladij ad sinistram hic erit. *Discedite à me maledicti in ignem æternum.* Vtrinque sic erit efficax ille gladius, vt malos diuidat à bonis, illos mittens in supplicium æternum, hos in gloriam sempiternam, ita vt semel ab inuicem diuisi non possint vltra permisceri: Et quidem re ad gladio ancipiti, hæc diuisio comparatur, quia vtrique tam bonis quam malis erit illud iudicium formidabile, vt vtrique videantur gladij aciem & diuisionem perhorrescere, quemadmodum idem Rupertus eleganter obseruauit, dum Salomonis thronum de quo agitur tertio Regum 10. & 2. Paralipomenon 9. mysticè explicaret, expenderetque duos illos leones in vtraque throni parte efformatos, qui libro suo 3. in libris Regum capite 31. *Fe-* *licit Rex Salomon thronum de ebore grandem. Quis, inquit, est iste thronus tam grandis, tam* *mirabilis, nisi altitudo maiestatis in illo cie nouissimo magni, & tremendi iudicij? Grandis* *thronus est, quia grande iudicium expectamus: Est autem thronus ex ebore, quia iudicium ex* *puritate constabit iustitie. Auro vesti: vt, quia nimis aurea Diuinitatis iustitia reuelabitur,* *sex ille habeat gradus, quia sex sententias iudicium perficietur. Esurius, & non dedistis mihi man-* *ducare: sitius & non dedistis mihi potum: hospes eram & non collegistis me. Nudus & non* *cooperuistis me: Infirmus & non visitastis me: In carcere & non venistis ad me: Matthai 25.* *Due manus hinc atque inde, duo sunt tenores hinc iustitie, inde misericordie. Duo leones* *iuxta manus singulas, quia vtrouque fortis, atque formidabilis erit iudicij veritas. Etenim à si-* *nistra omnis iniquus condemnabitur, & a dextra iustus vix seluabitur. 1. Petr. 4. Duodecim* *leuiculi super sex gradus stantes, duodecim sunt Apostoli. Post hunc thronum Salomonis, id* *est, pacifici Regis Christi, & glorie, & diuitie sunt in domo eius tanta copia, quanta scri-* *ptura præfens significare non sufficit. Et dicitur subditur, non erat argentum, nec alicuius pre-* *ti putabatur in diebus Salomonis, fecitque vt tanta esset abundantia argenti in Hierusalem,* *quanta & lapidum, quia per alto iudicij in diebus illis æternitatis nullius pretij reputabi-*

Rupertus.
Deuterono-
my 32. 41.
Sententia ge-
neralis iudi-
cij, gladio
comparatur.

Rupertus.
3. Reg. 10.
2. Paral. 9.
Christi ma-
iestas ad iu-
dicium ve-
nientis.

Mat. 25. 25.

1. Pet. 4. 18.

Apostolus
extrema in-
dicis, leuiculi

tur argentum, quia nimirum propheta euacuabuntur, & lingua cessabunt, nullus iam mit-
teretur ad predicandum, sed omnes perfecti erunt, in omnibus abundabit purissimum charitatis
aurum. Hactenus Rupertus. Vbi vides (quod erat nostrum institutum) utram-
que iudicij partem, tam quæ ad misericordiam, quam quæ ad iustitiam pertinet,
esse terribilem, atque formidabilem: & propterea per duos leones expressam,
quibus Salomonis manus superponebantur, id quod etiam hoc loco per utram-
que gladij aciem declaratur.

II. Illud mysterio non vacat, quod *gladius* in ore sit, non ad latus accinctus, vt
consuetudo gestandi gladij postulare videbatur: & quamquam ea statim ratio
succurrat, cum hic gladius mysticus sit, siue verbum Dei in vniuersum iuxta prio-
rem expositionem, siue Christi iudicis in extremo iudicio sententia: iuxta poste-
riorem, significans, rectè in ore gestari, cum vtrumque ore proferatur: Tamen
pro illustriori huius rei cognitione aduertendum est, Christi triplici modo gesta-
re gladium. Primò accinctum, secundò in ore, tertio in manu. Accinctum qui-
dem, Psal. 44. *Accingere gladio tuo super femur tuum potentissime.* In ore hoc loco.

Quot modis
gladiu Christi
sui gestet.

Psal. 44. 4.
Psal. 7. 13.
Dei in puni-
do progres-
sus.

Exod. 15. 9.
Exec. 5. 12.

Christus ad
lo refaciendū
quam puni-
dum propen-
sor.

Cant. 5. 14.

Dei in operā
do et bene-
faciendo cele-
ritas.

Ejai 44. 13.

Gen. 1. 31.

Denique in manu Psal. 7. *Nisi conuersi fueritis gladium suum vibrabit, arcum suum
tendit & parauit illum:* Quo significatur Dei in puniendo progressus. Primum
enim habet gladium accinctū, ostendendo potentiam, vt terreat, deinde gladium
in ore ponit, comminando, vt deterreat. Denique cum neutrum sufficit, gla-
dium vagina exiit, ac vibrat, vt pecutiat, iuxta illud Exodi 15. *Euaginato gladium
meum, interficiet eos manus mea.* Et Ezechiel 5. *Gladium euaginato post eos.* Vnde re-
ctè dicitur *exibat*, seu vt est Græcè *ἐκπορευομενον*. hoc est, procedens ab ore sci-
licet ad manum, vt Dei in puniendo quidem quasi progressus indicetur. *Exibat*
enim gladius ab ore quasi progrediens, vt inde eum manus ad vibrandum, ac
percutiendum arriperet. Atque hæc sit prima ratio, cur in ore gladius apparue-
rit. Secunda est, rectè stellas quidem in manu, gladium autem in ore habet: quia
ad benefaciendum est, quàm ad puniendum propensior, atque adeo ferè suppli-
cia comminatur & loquitur, beneficia autem re ipsa impertitur & confert: vnde
desponsi manibus dicitur. Canticorum 5. *Manus eius tornatiles aureæ, plena hyacinthis,*
seu vt Doctores Hebræi transferunt, *manus eius orbes aurei:* & est sensus, manus eius
veluti spæræ aureæ sunt, quæ in orbem continuo per beneficentiam feruntur,
suarumque gratiarum lucem, & influxum communicant mortalibus, quemad-
modum ex orbium caelestium motu pendet rerum inferiorum conseruatio. Quod
verò subditur, *plena hyacinthis*, idem significat: est enim hyacinthus lapis pre-
tiosus, quare manus eius plæræ sunt hyacinthis, id est, pulcherrimis, & pretio-
sissimis gratiarum lapillis, quos continent, & hominibus subinde spargunt. Huic ei-
dem expositioni concinit editio vulgata, cum ita habet, *Manus eius tornatiles*, hoc
sensu: virtus Dei rerum omnium effectrix, eiusque munificentissima natura tor-
natilis est, propter summam in operando, & benefaciendo celeritatem (est enim
tornatoria ars velocissima); tum etiam propter rectitudinem, quam in agendo re-
tinet, est enim eadem ars maximè certa, circinus enim ille, cui affixa sunt ea, quæ
torno elaborantur, est veluti norma eorum, quæ efficiuntur, iuxta illud Esaiæ 44.
In circino tornantur illud. Cum è contrario ea, quæ sunt scalpello, sepius sunt ad re-
gulam reuocanda. Est ergo Deus in operando rectissimus, & quasi torno sua ope-
ra elaborat, iuxta illud Genes. 1. *Vidit Dominus cuncta, quæ fecerat, & erant valde bona:*
aureæ verò dicuntur, quia in diuinis operibus Dei munificentia munificè resplen-
det, qua opum suarum thesauros liberaliter omnibus distribuit.

III. Eandem igitur ob causam stellas hic in manu habet, quas omnibus offert gla-
dium

dium autem, id est punitorem in ore, quia ferè comminationibus mortales per-
 terrefacit, ac non ita frequenter gladium ad manum transfert, id quod non ob-
 cure significatur Psalm. 7. cum dicitur. *Nisi conuersi fueritis, gladium suum vibrauit,*
arcum suum tetendit, & parauit illum, & in eo parauit vasa mortis, sagittas suas ardens,
bus efficit. Vbi omnia vides esse preparationes ad prælium, rétiq; omnem in per-
 liendo & probando gladio, & in sagittis veneno imbuendis versari, nòmine
 ense percuti, in neminem sagittam iaci, quæ est elegans obseruatio D. Basil.
 comment. eius Psalm. *Comminatorius,* inquit, *sermo est, non statim minatur vulnera,*
phagas, mortis, sed armorum vibrationem, veluti preparationem quandam ad ultionem in-
tentat, quemadmodum ergo qui arma abstergunt, ac poliunt, pugna mox incunda acrem af-
fectum, & alacritatem significant, sic & sermo hic Deimorum ad ultionem ostendere volens,
gladium illum vibrare dixit.

*Comminatio-
 nibus mortis,
 lespiterra
 facit Deus.
 Psalm. 7. 13.*

um Basil.

mi

Tertia ratio, habet in ore gladium, ob eam causam, quam supra ex Ruperto at-
 tulimus: quia verbum Dei sententiam ferentis in die iudicij instar gladij feriet,
 percutietque impios. Maiori enim, haud dubiè acerbiorique doloris scntu affi-
 cientur damnati, cum audient. *Ite maledicti in ignem æternum, quam si acutissimo*
gladio medijsecarentur: vnde merito Bern. tract. de diligendo Deo, & serm. 3. in
Psalm. 90. illam Christi in damnatos sententiam, verbum asperum appellari exi-
stimauit eodem Psalmo, cum dicitur, Ipsi liberauit me de laqueo venantium, & à ver-
bo aspero. Quarta & postrema, Ad significandam Christi Diuinitatem, quippe qui
 potestatem, quæ per gladium significatur, vel in ipso ore, id est verbis habeat, ea
 enim est Dei potestas, vt solo verbo omnia possit efficere iuxta illud Psalm. 34.
Ipse dixit & facta sunt, mandauit & creata sunt, Quem locum expendens D. Ambr.
lib. 1. Hexam. c. 9. super illud. Fiat lux, & facta est lux. Non ideo, inquit, dixit vt seque-
retur operatio, sed dicto absculuit negotium, vnde pulchre Davidicum illud, Dixit, & facta sunt,
quia dictum implet effectum. Idem significauit Paulus ad Hebr. 1. cum dixit: *Portas om-*
nia verbo virtutis sue. Itaq; dicere Dei facere est: vnde eo ipso quod benedixit ali-
 cui, ei benefacit, imò eius benedictio nihil aliud est, quàm beneficentia, quemad-
 modum est perspicuum ex Gen. 1. cum dicitur: *Benedixit eis, id est piscibus, & anibus,*
dicens, Crescite, & multiplicamini: & homini etiam benedixit dicens. Crescite, &
multiplicamini: quibus locis benedixisse, nihil aliud fuit, quàm generandi poten-
tiam contulisse.

III.

*Sententia re-
 proborum ac-
 erbissima.*

*Psalm. 32. 9.
 D. Ambr.*

*Dicere Dei,
 facere est.
 Hebr. 1. 3.*

*Genes. 1. 5.
 & 2. 8.*

Cur facies eius similis dicatur Soli, cum lucet in virtute sua.

Cur facies eius, sicut Sol lucet in virtute sua.

SECTIO XVI.

GRÆCÈ est, *ὡς ἡ ἡλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ,* quamquã
 verò ἡλιος non solum faciem, sed etiam oculum & aspectum significet, hic
 tamen pro facie ponitur, cum iam de oculis dictum sit: illud autem *in virtute,* seu
 vt est Græcè *ἐν τῇ δυνάμει,* hoc est, in potentia, & fortitudine, solem significat eū
 maximè lucet, hoc est, cum nobis in meridie fulgentissimus apparet: itaque
 facies Christi dicitur similis soli, cum lucet in virtute sua, hoc est splendi-
 dissima, & instar lucidissimi solis irradians, in quam nemo possit fixo obtu-
 tu oculorum aciem intendere, quip eximio eius splendore præstringatur. Sed
 iam quid *facies* hoc loco significet, explicandum. Primum igitur Richardus.

*Facies Christi
 sicut lucet.*

G ij

